



Universiteit
Leiden
The Netherlands

The Bey, the mufti and the scattered pearls : Shari'a and political leadership in Tunisia's Age of Reform -1800-1864

Haven, Elisabeth Cornelia van der

Citation

Haven, E. C. van der. (2006, October 26). *The Bey, the mufti and the scattered pearls : Shari'a and political leadership in Tunisia's Age of Reform -1800-1864*. Retrieved from <https://hdl.handle.net/1887/4968>

Version: Corrected Publisher's Version

License: [Licence agreement concerning inclusion of doctoral thesis in the Institutional Repository of the University of Leiden](#)

Downloaded from: <https://hdl.handle.net/1887/4968>

Note: To cite this publication please use the final published version (if applicable).

STELLINGEN bij proefschrift E.C. van der Haven: *'The Bey, the Mufti and the Scattered Pearls. Sharī'a and Political Leadership in Tunisia's Age of Reform. 1800-1864.'*

1. Het belang van het door de secretaris van de Tunesische Bey gelanceerde exegetisch paradigma van het anticiperen op de vrijheid (*al-tashawwuf ilā al-ḥurriyya*) overstijgt het belang van de eerste wet tot afschaffing van de slavernij in de islamitische wereld (1846), die door deze theologische spitsvondigheid werd gerechtvaardigd.
2. Hoewel de titel andere verwachtingen wekt, besteedt Clarence-Smith in zijn *Islam and the Abolition of Slavery* nauwelijks aandacht aan de religieuze documenten die de afschaffing van het instituut rechtvaardigden. De politiek leider in Tunesië wordt als enige actor gepresenteerd, hetgeen geen recht doet aan de belangwekkende exegeses van de Tunesische geleerden die dit eerste afschaffingsbesluit in de wereld van de islam rechtvaardigden. (W.G. Clarence-Smith, *Islam and the Abolition of Slavery*. London [Hurst & Co.] 2006, 101).
3. De opvatting dat de *sharī'a* een rigide rechtssysteem zou zijn, kan na bestudering van de Tunesische bronnen met geen mogelijkheid worden gehandhaafd. Voor de Tunesische '*ulamā*' uit de laat achttiende, begin negentiende eeuw was de *sharī'a* niet onveranderlijk, maar integendeel, een wet die kon worden aangepast aan de eisen van de tijd en aan de dagelijkse werkelijkheid van de bevolking.
4. De uitspraak van Brown dat Khayr al-Dīn 'well grounded' was in de klassieke islamitische traditie van schrijvers en geleerden behoeft op zijn minst een nuancering. Immers, pas na het brede volksprotest van 1864 liet hij zijn enthousiasme voor westers geïnspireerde hervormingsplannen varen. (L.C. Brown, *The Surest Path. The Political Treatise of a Nineteenth-Century Statesman. A Translation of the Introduction to The Surest Path to Knowledge Concerning the Condition of Countries by Khayr al-Dīn al-Tunisi*. Cambridge, Mass. (Harvard University Press) 1967, 43).
5. De nadruk in de studie van de islam op de *qāḍī* als de voornaamste actor in de rechtspraak, heeft de aandacht voor de dominerende rol van de politiek leider in dit domein verontachtzaamd.
6. De studie van het Ottomaanse rijk, als laatste manifestatie van de islamitische *umma*, verdient een prominentere plaats in het curriculum van de Nederlandse islamologie-opleidingen.
7. De fatwa was in de pre-moderne tijd het enige wapen van de '*ulamā*' om de absolute macht van hun vorst te beteugelen.
8. Menig hedendaags geleerde in de islamitische wereld bevindt zich in eenzelfde situatie als zijn vakgenoten uit de achttiende en negentiende eeuw: zuchtend onder absoluut politiek leiderschap, zonder een uitweg voor zijn of haar intellectuele ambities.
9. Vrijheid van meningsuiting impliceert een - letterlijk - open vizier. Een open samenleving heeft ruimte voor de moslima met haar hoofddoek, maar voor haar *burqa* en haar *chador* is geen plaats.

10. Daden van moslim terrorisme verdienen behalve afkeer en berechting een scherpere analyse van de beweegredenen van de daders dan waaraan deze thans worden onderworpen.

11. Voor het facultatief godsdienstonderwijs op de openbare basisscholen zoals dat reeds sinds het begin van de vorige eeuw in Nederland wordt gegeven, kan het aantrekken van docenten van moslim huize een nieuwe impuls betekenen.

12. Mannen, van welke godsdienst dan ook, die in hun heilige geschriften de rechtvaardiging vinden voor achterstelling van vrouwen, dient de vraag te worden gesteld: 'Bent u ooit uit achting voor uw vrouwelijke medemens, met eenzelfde gedrevenheid en vasthoudendheid op zoek gegaan naar een tekst die haar uit de ketenen van deze theologische interpretatie zou kunnen bevrijden?'